

Mailworld

Visit, Lumaparksvägen 9, 120 21 Stockholm
Post, Box 43, 121 25 Stockholm
Phone, +46 8 600 37 21

David André

Phone, +46 73-316 22 84
E-mail, david.andre@mailworld.se

Remissvar avseende SOU (2023:4) "Posttjänster för hela slanten"

Inledningsvis vill Mailworld tacka för möjligheten att yttra sig gällande utredningen (SOU 2023:4) och dess betänkande med tillhörande förslag för att finansiera framtidens samhällsomfattande posttjänst (nedan benämnd SOT).

Mailworld lämnar nedan ett eget yttrande men hänvisar också till remissvaret från "Arena för framtidens distribution" där Mailworld ingår.

Utgångspunkten i vårt remissyttrande är de tre huvudsakliga förslag som utredningen föreslår. Enligt vår uppfattning kan dessa tre förslag sammanfattas enligt nedan punkter. Vårt yttrande tar som utgångspunkt de effekter vi ser på konkurrensen på postmarknaden om förslagen förverkligas i framtida lagstiftning.

- **Statligt stöd** i syfte att finansiera det underskott somantas uppstå för den utpekade leverantören av SOT, i klartext Postnord. **Förslaget avstyrks.**
- **Ändring av dagens brevdefinition.** Brevet definieras idag av mått och vikt oavsett innehåll. Förslaget innebär att brevet skall definieras även av dess innehåll. Endast skriftligt innehåll skall tillåtas att skickas som brev. Annat innehåll gör med automatik att försändelsen definieras som paket. **Förslaget avstyrks.**
- **Utdelningskvalitén** föreslås mätas på tre (3) dagar istället för som idag två (2). 95% av breven skall således delas ut inom tre dagar istället för två. **Förslaget tillstyrks.**

Nedan kommer Mailworld att bemöta och värdera dessa tre huvudsakliga förslag utifrån hur dessa skulle påverka Mailworlds förutsättningar att konkurrera på svensk postmarknad.

En sak vi noterar när vi läser utredningen med tillhörande förslag är att utredningen saknar en djupare analys av hur konkurrensen påverkas av de föreslagna åtgärderna. Mailworld anser detta faktum vara anmärkningsvärt då postmarknaden är avreglerad och fri sedan trettio år. Att utredningen ägnar så lite utrymme åt att analysera och värdera effekterna på konkurrensen av de föreslagna åtgärderna anser Mailworld vara ett **underbetyg till utredningen i sin helhet.**

Snarast framstår utredningen som en partsinlaga från statliga Postnord som av utredaren, märkligt nog, tillåtits prognostisera sitt eget behov av ekonomiskt stöd. Än mer anmärkningsvärt är att utredaren i klartext medgivit att någon extern verifiering av Postnords beräkningar inte hunnits med. Med tanke på att de årliga summorna som föreslås i statligt stöd är minst sagt ansevärd så framstår utredningen, och avsaknaden av insyn i beräkningsunderlaget, som ett rent beställningsjobb. Beställt av Postnord och levererat av en socialdemokratiskt tillsatt utredning.

Statligt stöd

Utredningen föreslår att den utpekade leverantören av SOT skall kunna, under vissa förutsättningar, få statligt, ekonomiskt, stöd för SOT. I praktiken innebär detta att statligt ägda Postnord skall få ekonomiskt stöd för sin verksamhet (som i stor utsträckning utgörs av SOT) och detta utan att någon av Postnords konkurrenter får ta del av samma stöd.

Vid en genomläsning av de tre senaste årsredovisningarna (2020-2022) från Postnord AB ser man tydligt att den svenska verksamheten (Postnord Sverige AB) haft mycket god lönsamhet under dessa år. Ackumulerat har det svenska bolaget tjänat ca 5 miljarder SEK. Mailworld menar att detta visar med eftertryck att Postnord Sverige AB klarar sin verksamhet utan statligt ekonomiskt stöd. Resultatet visar dessutom att Postnord hanterar en fallande volym av traditionella brev mycket skickligt. Mailworld ser inte att det finns behov av statligt stöd till en verksamhet som levererar dessa resultat. Därtill, om behov uppstår, finns alltid en möjlighet, som på alla fria marknader, att justera sin prisnivå i kombination med att effektivisera sin verksamhet. Pris, effektivitet och innovation är reglage som alla kommersiella verksamheter har att tillgå, så även Postnord. Att Postnord skulle av lagstiftaren tillåtas "köra i en egen (grädd) fil" (läs statligt stöd) kan inte vara rätt och skulle dessutom ta bort alla incitament för en effektivare verksamhet. En verksamhet som även i framtiden kommer att fortsatt vara mycket betydelsefull för det svenska samhället. Uppmärksammas här bör att utredaren själv bekräftar att den svenska postservicen är både billig och effektiv i jämförelse med inte minst övriga Norden. En position Sverige nått med hjälp av en någorlunda fungerande konkurrens menar vi.

Mailworld ifrågasätter också, som ovan nämnts, själva underlaget som utredningen har som grund för förslaget om statligt ekonomiskt stöd till Postnord. Underlaget vilar märkligt nog enbart på Postnords egna antaganden och prognoser för hur SOT kommer att påverka Postnords lönsamhet. Mailworld anser det anmärkningsvärt att utredningen så uppenbart litat på Postnords egna prognosarbete och estimat av SOTs framtida lönsamhet. Utredningen skriver själva i klartext att Postnords beräkningar av den framtida lönsamheten för SOT inte kunnat kontrollräknats av någon oberoende part.

Därtill hänvisar utredningen till "Postnords affärshemligheter" och kan därför inte redogöra för hur dessa antaganden räknats fram. Mailworld anser detta vara mycket märkligt då det föreslagna statliga stödet får anses vara betydande för skattebetalarna att finansiera.

Föreslaget stöd på uppemot 1 miljard årligen är som jämförelse mer än vad Postnords samtliga konkurrenter på brevområdet omsätter. Ytterligare en märklighet är att Postnord tillåts estimerar en skälig vinst inom ramen för föreslaget stöd. Konsekvensen av detta vore att skattebetalarna skulle finansiera en vinst till statliga Postnord, en vinst som årligen, med råge, skulle överträffa den ackumulerade vinsten under fem år hos samtliga Postnords konkurrenter.

Sedermera anser Mailworld det som ytterst märkligt att Postnord tillåts beräkna framtidens kostnader och resultat för brevaffären utan att behöva räkna med den växande och mycket lönsamma paketbrevsaffären. De senaste tio åren har paketbreven växt avsevärt i volym och intäkt och därmed lönsamhet.

Paketbreven är enligt dagens definition ett brev och produceras i brevnätet och således delas ut av brevbärare. Samma brevbärare som också delar ut övriga brevprodukter. Synergien mellan produkterna i brevnätet är avsevärd och paketbreven tillför en ansevärd intäkt som hjälper brevnätet till god lönsamhet för Postnord. Att paketbreven inte skulle ingå i kalkylunderlaget skapar en skev och felaktig bild av hur brevaffären mår ekonomiskt. Att utredningen accepterat Postnords estimat överhuvudtaget som enda underlag är mycket märkligt men att prognoserna tillåts utesluta paketbreven får till och med anses överträffa ovan nämnd märklighet.

Sammantaget avstyrker Mailworld förslaget om statligt ekonomiskt stöd till den utpekade leverantören av SOT, dvs Postnord. Statligt ekonomiskt stöd behövs inte då Postnords resultat tydligt visar att behov inte finns. Ytterligare skäl till att förslaget avstyrks är att beräkningsunderlaget är direkt felaktigt och snarast bör betecknas som en partsinlaga från Postnord. Sist men inte minst skulle ett ekonomiskt stöd till Postnord slutgiltigt och definitivt snöpa den bräckliga konkurrens som uppstått under de trettio år postmarknaden varit avreglerad.

Ändring av dagens brevdefinition

Brevet definieras idag av enbart mått och vikt och något slags "kuvert eller omslag" samt vykort och liknande. Utredningen föreslår att framtidens brev enbart får innehålla "skriftligt meddelande". Syftet med detta förslag är att tydliggöra att "varor i brev" (enligt PTS benämning paketbrev) tillhör paketmarknaden och bättre hör hemma där då brevfräsändelser med varuinnehåll konkurrerar i huvudsak med övriga pakettjänster.

Mailworld anser att utredningens analys av hur paketmarknaden fungerar och där paketbrev anses konkurrera är bristfällig och i stora stycken felaktig. Paketbrev konkurrerar inte i någon nämnvärd utsträckning med övriga pakettjänster. Paketbrev produceras och levereras i ett brevnät tillsammans med övriga traditionella brev. Skalfördelarna är betydande i synnerhet för Postnord som med sina stora volymer skapar en mycket effektiv produktionsplattform. Notera här att det är samma postoperatörer som konkurrerar om paketbrev som också konkurrerar om breven med skriftligt innehåll.

Exempelvis har paketbrev inte försäkring för innehållsvärdet, identifiering av mottagaren eller kvittens på mottagande. Alla dessa egenskaper finns på pakettjänster som levereras, i ett logistiknät, till ombud/paketbox/dörr. Således skickas primärt lågvärdesprodukter med tjänsten Paketbrev. Paketmarknaden är därmed inte homogen där alla produkter och dess aktörer konkurrerar med alla andra produkter och aktörer på paketmarknaden. Paketmarknaden är snarare heterogen och de olika aktörerna har sedan länge nischat in sig på olika segment av marknaden och där överlappningen inte är så stor som man utifrån sett kan tro.

En ändring av brevdefinitionen skulle också enligt vårt förmenande vara mycket gynnsamt för Postnords konkurrenskraft när det gäller paketbrevsaffären.

Det är fundamentalt för en fungerande konkurrens att paketbrev även fortsättningsvis ses av lagstiftaren som ett brev. Detta då produkten produceras som ett brev (i brevnätet av brevbärare) med tillhörande skalfördelar och effektivitet. Genomförande av detta förslag skulle sannolikt försvåra för PTS att utöva adekvat tillsyn och därmed öka risken för osund konkurrens. Ingen av paketmarknadens övriga aktörer har ett lika effektivt utdelningsnät för paketbrev. Ett nät som dessutom får ekonomisk bärhjälp av övriga brevprodukter. Utredningen föreslår här att paketmarknaden inte skall ha en utsedd tillhandahållare av samhällsupdraget utan att marknaden som helhet säkerställer en fungerande service.

En produkt som inte skulle bli föremål för reglering enligt postlagen men fortfarande kunde produceras kostnadseffektivt i brevnätet skulle högst sannolikt ytterligare minska förmågan för övriga brevoperatörer att konkurrera på lika villkor (och permanent omöjligt för renodlade logistikbolag att konkurrera med).

Allt detta ovanpå förslaget om statligt stöd för den samhällsomfattande brevtjänsten. För att uttrycka det mildt, här har utredaren gått Postnords ärenden.

Sammantaget avstyrker Mailworld utredningens förslag att ändra brevdefinitionen. Dels för att grunden för detta förslag är en i stora stycken felaktig analys av paketmarknaden men dels också för att detta skulle gynna Postnord som fortsättningsvis kan producera en ökande volym paketbrev i ett mycket effektivt brevnät. Ett brevnät som ingen annan kan konkurrera med gällande volym och effektivitet.

Utdelningskvalitén

Utredaren föreslår att dagens kvalitetskrav, 95% utdelat inom två (2) arbetsdagar, utökas till tre (3) dagar. Syftet med detta förslag skulle vara att Postnord (utpekad leverantör av SOT) skulle kunna minska dels sina kostnader, dels sin miljöpåverkan. Med dagens kvalitetskrav tvingas Postnord transportera en del brev med flyg för att leva upp till kravet. Förslaget att utöka ledtiden med en dag skulle således skapa bättre förutsättningar för Postnord att efterleva kvalitetskravet men också minska kostnaderna och miljöpåverkan.

Mailworld anser att detta är ett rimligt och godtagbart förslag från utredningen. Skälet till detta är att brevet som kommunikationskanal (där Postnord har en betydande marknadsandel) kan minska sina kostnader. Därtill kan brevet också minska sin miljöpåverkan vilket är positivt för brevaffärens och marknadsens fortlevnad.

Ett annat skäl till Mailworlds i grunden positiva syn på förslaget är att Postnords brevprodukt (1:a klass brev) närmar sig konkurrenternas erbjudande rent funktionellt. Det blir helt enkelt lättare att jämföra de olika aktörernas erbjudande på marknaden.

Här är också värt att notera att Postnord, som utpekad leverantör av SOT, sparar stora pengar på denna föreslagna förändring. Redan detta förslag om det genomförs innebär sannolikt en avsevärd avlastning för Postnords kostnader för SOT. Således kan detta förslag med fog anses vara fullt tillräckligt som finansiering av framtida SOT och ytterligare stöd i form av direkt skattefinansiering ej nödvändig.

Sammantaget tillstyrker Mailworld utredningens förslag om att utöka ledtiden för ett brev inom SOT till tre dagar i stället för som idag, två.

Avslutningsvis vill Mailworld än en gång tacka för förtroendet att yttra oss om utredningen. Som ovan tydliggörs i vårt yttrande lämnar den en hel del övrigt att önska. I synnerhet gällande effekterna på den bräckliga konkurrens inom postmarknaden som råder. I PTS senaste rapport "Svensk postmarknad 2023" belyser PTS hur konkurrensen långsamt men ändå förbättras. Den nyligen publicerade rapporten uppmärksammar också det faktum att numera har i princip alla mottagare av post i Sverige, ca 98%, minst två (2) operatörer som delar ut. Statliga Postnords argumentation sedan länge grundas i att Postnord är ensam operatör i stora delar av Sverige och att konkurrenterna enbart "plockar russin ur kakan" genom att inte etablera sig i glesbygd. PTS rapport "Svensk Postmarknad 2023" visar att Postnords argument inte stämmer. Verkligheten är att även Postnords konkurrenter är rikstäckande och konkurrerar med den statliga jätten i hela Sverige.

Mailworld anser att utredningens förslag riskerar underminera den försiktigt positiva utvecklingen som beskrivs i rapporten och istället gå mot en återmonopolisering av postmarknaden. Det kan inte vara en borgerlig regerings ambition. I synnerhet som det var en borgerlig regering som för trettio år sedan avreglerade samma postmarknad.

Dag som ovan

David André
Mailworld